

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-74>

УДК 330.332.5

ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ASSESSMENT OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES

Гривківська Оксана Василівнадоктор економічних наук, професор,
Національний університет харчових технологій
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4160-5914>**Аренович Іван Мирославович**здобувач третього рівня вищої освіти,
Національний університет харчових технологій
ORCID: <http://orcid.org/0009-0006-7876-9604>**Hryvkivska Oksana, Arenovych Ivan**

National University of Food Technologies

У статті розкрито значення інвестиційного потенціалу для здійснення інвестиційної діяльності підприємства. Визначено сутність інвестиційного потенціалу підприємства та обґрунтовано, що оцінка інвестиційного потенціалу підприємств харчової промисловості здійснюється з урахуванням того, на якому етапі життєвого циклу підприємство знаходиться в даний момент, та вимагає врахування специфіки виробництва продукції, рівня її конкурентоспроможності, технологічного рівня підприємства, наявності інноваційних рішень та багатьох інших факторів, які безпосередньо впливають на формування та значення інвестиційного потенціалу. Запропоновано оцінювати рівень інвестиційного потенціалу шляхом розрахунку його інтегрального показника через розбиття інвестиційного потенціалу на групи більш простих показників: спочатку виділяються приватні потенціали, які обумовлюються простими показниками, які в подальшому враховуються при розрахунку інтегрального показника інвестиційного потенціалу підприємства.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, показники, критерії, життєвий цикл потенціалу, підприємства харчової промисловості.

The investment activity of enterprises is determined, among other important factors, by their resource capabilities. In this context, understanding the essence and assessing the investment potential of food industry enterprises create prerequisites for outlining the perspective of the scale of investment activities. The purpose of the article is to develop a scientific approach to the methodology for assessing the investment potential of food industry enterprises. The article reveals the importance of the investment potential for the investment activity of the enterprise. The essence of the investment potential of the enterprise is determined and it is justified that the assessment of the investment potential of food industry enterprises is carried out taking into account the stage of the life cycle of the enterprise at the moment, and requires taking into account the specifics of product production, the level of its competitiveness, the technological level of the enterprise, the presence of innovative solutions and many other factors that directly affect the formation and value of investment potential. It is proposed to assess the level of investment potential by calculating its integral indicator by dividing the investment potential into groups of simpler indicators: first, private potentials are identified, which are conditioned by simple indicators, which are subsequently taken into account when calculating the integral indicator of the enterprise's investment potential. The practical value of the article lies in the fact that the diagnosis of investment potential according to the proposed method of its assessment allows to investigate the trend of its change, contributes to the development of directions of the enterprise's investment policy, correction of long-term investment goals and ensures the efficiency of the enterprise's investment activities and its sustainable development. It was determined that the proposed scientific-methodical approach to assessing the investment potential of food industry enterprises should be used to analyze their economic activity based on the results of past periods and to develop long-term development forecasts at regular intervals.

Keywords: investment potential, indicators, criteria, potential life cycle, food industry enterprises.

Постановка проблеми. Здійснення інвестиційної діяльності потребує вкладень капіталу, що є ризиковим та потребує проведення аналізу інвестиційного потенціалу підприємств. Це допомагає зробити достовірну оцінку власних ресурсів та можливостей, визначити пріоритети економічної політики суб'єкта інвестиційної діяльності.

Інвестиційний потенціал підприємств харчової промисловості має певні особливості, наявність яких вказують на застосування комплексного підходу щодо його оцінки. Зокрема, оцінка інвестиційного потенціалу підприємств харчової промисловості вимагає врахування специфіки виробництва продукції, рівня її конкурентоспроможності, технологічного рівня підприємства, наявності інноваційних рішень та багатьох інших факторів, які впливають на інвестиційний потенціал. З огляду на це, побудова алгоритму оцінки інвестиційного потенціалу підприємств харчової промисловості дозволить об'єктивно та комплексно його оцінити, що підкреслює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Значний внесок у дослідження інвестиційного потенціалу підприємства та розвиток теорії управління інвестиційним потенціалом було зроблено такими вченими, як Бережна І. Ю., Бланк І. А., Вовк О. М., Ворсовський О. Л., Геєць В. М., Гриньова В. М., Должанський І. З., Загорна Т. О., Коюда О. П., Круш П. В., Кучерук Г. Ю., Макух Т. О., Матвєєв В. В., Мягих І. М., Нечитайло У. П., Сабліна Н. В., Туріянська М. М., Федонін О. С. та інші. Разом із тим, враховуючи численні дослідження науковців щодо оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств, потребує уточнення науково-методичний підхід щодо проведення такої оцінки на підприємствах харчової промисловості з урахуванням специфіки їх діяльності та видів продукції.

Метою статті є розробка науково-методичного підходу щодо оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств харчової промисловості

Виклад основного матеріалу дослідження. Огляд наукової літератури [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10] дозволив визначити декілька проблем, які виникають при оцінці інвестиційного потенціалу підприємств, зокрема: термін «інвестиційний потенціал» може мати різні трактування; наявність декількох концепцій щодо структури інвестиційного потенціалу підприємства; відсутність єдиного методу аналізу та оцінки інвестиційного потенціалу

організації; складність у визначенні необхідної кількості факторів при оцінці приватних потенціалів та вибір найважливіших із них; імовірність виникнення проблеми з узагальненням показників різної розмірності; складний порядок визначення коефіцієнтів вагомості для показників є суб'єктивною; доцільність проведення оцінки інвестиційного потенціалу в динаміці, тобто за кілька періодів господарської діяльності підприємства, що дає інші висновки при її застосуванні для новоутворених суб'єктів; відсутність статистичних даних про підприємства-аналоги; складність доступу до затверджених документів, нормативних даних та міжнародної методики оцінки інвестиційного потенціалу.

На різних етапах свого розвитку підприємство встановлює відповідні цілі, враховуючи поточний стан. Тому при оцінці інвестиційного потенціалу суб'єкта господарювання також важливо враховувати, на якому етапі життєвого циклу підприємство знаходиться в даний момент (рис. 1).

У зв'язку з процесом цифрової трансформації всі підприємства наразі на етапі реформування певних бізнес-процесів, що вимагає врахування специфіки їх провадження при оцінюванні інвестиційного потенціалу підприємства. Так, наразі виникає проблема вибору критеріїв для аналізу та розрахунку інвестиційного потенціалу. Зазвичай до цих критеріїв включаються такі групи приватних потенціалів: фінансовий, економічний, виробничий, трудовий, інноваційний та ресурсний. Іноді також розглядаються управлінський, споживчий, інституційний, ринковий та інші види потенціалів.

Пропонуємо визначити рівень інвестиційного потенціалу шляхом розрахунку інтегрального показника, який формується шляхом врахування груп більш простих показників. Спочатку у структурі інвестиційного потенціалу виділяються приватні потенціали (ПП), які, у свою чергу, обумовлюються низкою простих показників, доступних для оцінки (рис. 2), які у подальшому і враховуються при розрахунку інтегрального показника інвестиційного потенціалу підприємства.

Формула (1) відображає залежність інтегрального показника інвестиційного потенціалу від значень приватних потенціалів підприємств:

$$I_{PP} = \int (PP_1, PP_2, \dots, PP_n), \quad (1)$$

де, I_{PP} – інтегральний показник інвестиційного потенціалу; PP_1, PP_2, PP_n – приватні потенціали.

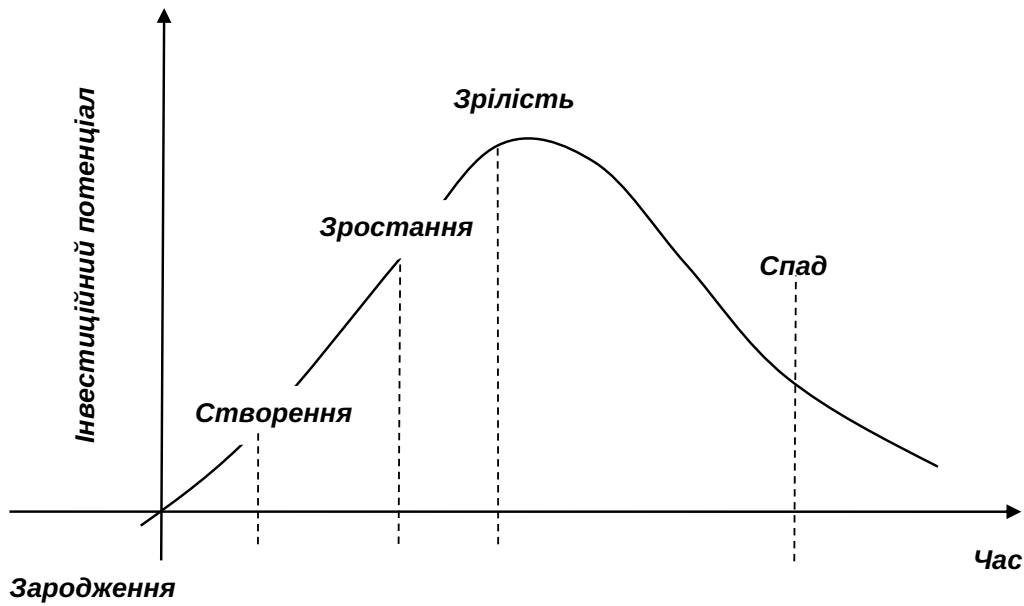
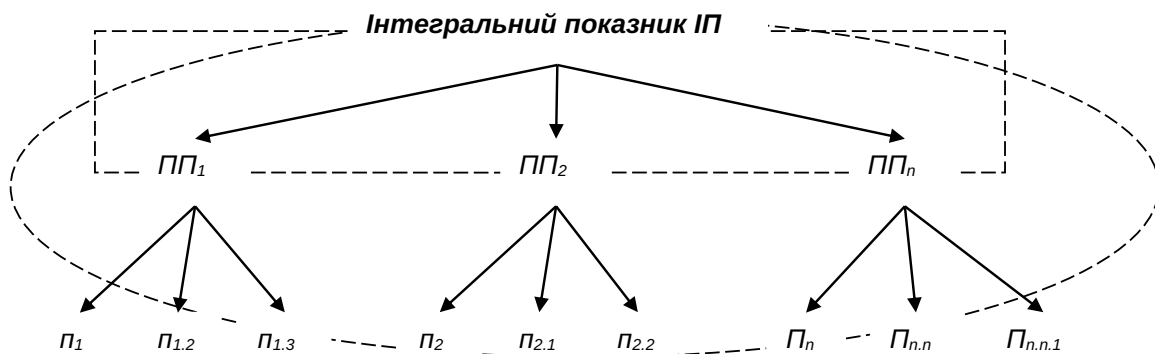

Рис. 1. Зміна значення інтегрального показника інвестиційного потенціалу підприємства на різних етапах життєвого циклу

Джерело: розробка авторів

де, n -показники; ІІП - приватні потенціали; ІІП - інтегральний показник інвестиційного потенціалу підприємства

Рис. 2. Структура інтегрального показника інвестиційного потенціалу (сформовано автором)

Джерело: розробка авторів

Крім того, кожен приватний потенціал визначається власним набором критеріїв:

$$ІІП = \int (n_1, n_2, \dots, n_n), \tag{2}$$

де n_1, n_2, n_n – значення критеріїв, що визначають приватний потенціал.

Запропонований алгоритм оцінки інвестиційного потенціалу підприємств харчової промисловості дозволяє адекватно відображати рівень результатів діяльності підприємства, розраховувати інтегральний показник інвестиційного потенціалу та розробляти рекомендації для прийняття ефективних управлінських рішень. Використовуючи цю методичку, можна

порівнювати окремі показники, приватні потенціали та інтегральний інвестиційний потенціал компанії у будь-який проміжок часу.

Для розрахунку інвестиційного потенціалу підприємства використовуються наступні вихідні дані:

- інформація з відкритих джерел, така як бухгалтерський баланс і звіт про фінансові результати;
- результати виробничої діяльності підприємства;
- показники кадрового складу.

Оцінка інвестиційного потенціалу дозволяє вчасно виявляти можливість негативного

впливу окремих критеріїв, відповідно до чого даний алгоритм дозволяє оцінити потенціал підприємства на основі сформованої системи критеріїв.

Аналіз інвестиційного потенціалу допомагає визначити напрями інвестиційної політики підприємства, встановити довгострокові інвестиційні цілі, забезпечити ефективне використання інвестицій, виявити конкурентні переваги підприємства в інвес-

тиційній сфері та забезпечити сталий його розвиток.

Висновки. Запропонований науково-методичний підхід щодо оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств харчової промисловості доцільно використовувати для аналізу їх господарсько-економічної діяльності за результатами минулих періодів та розробки прогнозів розвитку на довгострокову перспективу постійно із визначеною періодичністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Юрків Р. Р. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні. *Агросвіт*. 2021. № 13–14. С. 45–52. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.13-14.45
2. Кобеля З. І., Кутаренко Н. Я., Рудько К. І., Бабчук А. М. Інвестиційний потенціал України в умовах фінансово-економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 22. С. 32–37.
3. Єпіфанова І. Ю., Бардадин О. А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 39–42.
4. Сабліна Н.В. Методичний підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Економічні науки. 2015. Вип. 15. Ч. 3. С. 102–105.
5. Білоусова О. С. Інвестиційний потенціал економіки України та ЄС. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2017. № 1–2. С. 60–67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2017_1-2_10
6. Заїка С. О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13. Ч. 1. URL : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/19.pdf
7. Мацибора Т. В. Інвестиційний потенціал аграрного сектору України: формування та розвиток. *Економіка АПК*. 2020. № 6. С. 49–58.
8. Краснокутська Н. С. Потенціал торговельного підприємства: теорія та методологія дослідження : монографія. Харків: Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2010. 247 с.
9. Кобець С. П., Ващенко О. М. Методичний підхід до оцінки економічного потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8968>
10. Крамаренко І. С. Інвестиційний потенціал сільськогосподарських підприємств: фактори впливу. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7476>

REFERENCES:

1. Yurkiv R. R. (2021). Formuvannya finansovoho potentsialu investytsiinoi diialnosti subiektiv maloho pidpriemnytstva v Ukraini [Formation of the financial potential of investment activities of small business entities in Ukraine]. *Ahrosvit – Agroworld*, vol. 13–14, pp. 45–52.
2. Kobelia Z. I., Kutarenko N. Ya., Rudko K. I., Babchuk A. M. (2017). Investytsiinyi potentsial Ukrainy v umovakh finansovo-ekonomichnoi kryzy [Investment potential of Ukraine in the conditions of financial and economic crisis]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, vol. 22, pp. 32–37.
3. Yepifanova I. Yu., Bardadyn O. A. (2017). Sutnist investytsiinoho potentsialu pidpriemstva [The essence of the investment potential of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, vol. 14, pp. 39–42.
4. Sablina N. V. (2015). Metodychnyi pidkhid do upravlinnia investytsiinym potentsialom pidpriemstva [A methodical approach to the management of the investment potential of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Economic sciences*. vol. 15. Part. 3, pp. 102–105.
5. Zaika S. O. (2015). Investytsiinyi potentsial pidpriemstva ta varianty yoho formuvannya [Investment potential of the economy of Ukraine and the EU]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing*, vol. 13. Part. 1. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/19.pdf

5. Zaika S. O. (2015). Investytsiinyi potentsial pidpriemstva ta varianty yoho formuvannia [Investment potential of the enterprise and options for its formation]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, vol. 13. Part. 1. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/19.pdf
6. Matsyhora T. V. (2020). Investytsiinyi potentsial ahrarnoho sektoru Ukrainy: formuvannia ta rozvytok [Investment potential of the agricultural sector of Ukraine: formation and development]. *Ekonomika APK – Economy of agro-industrial complex*, vol. 6, pp. 49–58.
7. Krasnokutska N. S. (2010), Potentsial torhovelnoho pidpriemstva: teoriia ta metodolohiia doslidzhennia : monohrafiia [The potential of a trading enterprise: theory and research methodology: monograph]. [The potential of a trade enterprise: theory and research methodology]. Kharkiv: Khark. derzh. un-t kharchuvannia ta torhivli. 247 p.
8. Kobets S. P., Vashchenko O. M. (2021). Metodychnyi pidkhid do otsinky ekonomichnoho potentsialu pidpriemstva [A methodical approach to assessing the economic potential of an enterprise]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, vol. 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8968>
9. Kramarenko I. S. (2019). Investytsiinyi potentsial silskohospodarskykh pidpriemstv: faktory vplyvu [Investment potential of agricultural enterprises: influencing factors]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, vol. 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7476>